

MESTNA OBČINA NOVO MESTO

ZAKLJUČNI RAČUN PRORAČUNA ZA LETO 2023

Novo mesto, marec 2024

IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO ZAKLJUČNEGA RAČUNA PRORAČUNA

1. Predstavitev uporabnika

Občina:	MESTNA OBČINA NOVO MESTO
	Seidlova cesta 1
	8000 NOVO MESTO
spletna stran	www.novomesto.si
šifra dejavnosti	75.110
matična številka	5883288
številka enotnega zakladniškega računa	011000100008585
davčna številka	SI48768111

Mestna občina Novo mesto je del statistične regije Jugovzhodna Slovenija, z osrednjim in največjim naseljem Novo mesto, v katerem živi približno 2/3 prebivalstva občine. S površino 236 km² se uvršča na 20. mesto med slovenskimi občinami. V letu 2023 je imela občina po podatkih stat. urada RS 38.075 prebivalcev. Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 6. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 160 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu večja kot v celotni državi (104 prebivalci na km²).

Obdaja jo osem sosednjih občin. Na zahodu meji na Dolenjske Toplice, Stražo in Mirno Peč, na severu na Mokronog-Trebelno, na severovzhodu na Šmarješke Toplice, na vzhodu je Šentjernej in na jugu Metlika in Semič.

MO Novo mesto je ena izmed enajstih mestnih občin v Sloveniji, ki jo sestavlja 23 krajevnih skupnosti (Birčna vas, Bršljin, Brusnice, Bučna vas, Center, Dolž, Drska, Gabrje, Gotna vas, Kandija – Grm, Karteljevo, Ločna – Mačkovec, Majde Šilc, Mali Slatnik, Mestne njive, Otočec, Podgrad, Prečna, Regrča vas, Stopiče, Šmihel, Uršna sela in Žabja vas). MO Novo mesto ima 98 naselij. Naselje Novo mesto, ob reki Krki, je središče občine ter upravno, gospodarsko, kulturno in versko središče širše regije jugovzhodna Slovenija.

Mestna občina Novo mesto, s pravico posedovati, pridobivati in razpolagati z vsemi vrstami premoženja, v okviru ustave in zakona samostojno ureja in opravlja javne zadeve lokalnega pomena, ki zadevajo prebivalce občine in naloge iz državne pristojnosti, ki so nanjo prenesene z zakonom. Občina pri uresničevanju skupnih nalog sodeluje s sosednjimi in drugimi občinami, širšimi lokalnimi skupnostmi in državo. Občina samostojno opravlja lokalne zadeve javnega pomena (izvirne naloge), določene s statutom in zakoni, predvsem pa

- normativno ureja lokalne zadeve javnega pomena;
- upravlja občinsko premoženje;
- mogoča pogoje za gospodarski razvoj občine;
- ustvarja pogoje za gradnjo stanovanj in skrbi za povečanje najemnega socialnega sklada stanovanj;
- skrbi za lokalne javne službe;

- zagotavlja in pospešuje vzgojno-izobraževalno in zdravstveno dejavnost;
- pospešuje službe socialnega skrbstva, predšolskega varstva, osnovnega varstva otrok in družine, za socialno ogrožene, invalide in starejše;
- pospešuje raziskovalno, kulturno in društveno dejavnost ter razvoj športa in rekreacije
- skrbi za varstvo zraka, tal, vodnih virov, za varstvo pred hrupom, za zbiranje in odlaganje odpadkov in opravlja druge dejavnosti varstva okolja;
- upravlja, gradi in vzdržuje lokalne javne ceste in druge javne poti, površine za pešce in kolesarje, igrišča za šport in rekreacijo ter otroška igrišča, javne parkirne prostore, parke,
- skrbi za požarno varnost in varnost občanov v primeru elementarnih in drugih nesreč;
- ureja javni red v občini.

Poleg nalog mestne občine v okviru lokalnih zadev javnega pomena občina opravlja tudi naloge, ki se nanašajo na: inšpekcijsko nadzorstvo nad izvajanjem občinskih predpisov in drugih aktov, s katerimi ureja zadeve iz svoje pristojnosti, ugotavljanje javnega interesa v primeru razlastitve za potrebe občine, določanje namembnosti urbanega prostora, gospodarjenje s stavbnimi zemljišči in določanje pogojev za njihovo uporabo, evidenco občinskih zemljišč in drugega premoženja, zagotavljanje varstva naravnih in kulturnih spomenikov v sodelovanju s pristojnimi institucijami, mrliško ogledno službo in druge;

- opravlja statistične, evidenčne in analitične naloge za svoje potrebe ter za te potrebe pridobiva statistične in evidenčne podatke od pooblaščenih organov za zbiranje statističnih in evidenčnih podatkov.

V letu 2020 je bila ustanovljena Skupna občinska uprava občin Dolenjske, in sicer z Odlokom o ustanovitvi skupne občinske uprave občin Dolenjske (DUL, št. 8/20) za skupno opravljanje nalog občinskega inšpekcijskega nadzorstva, občinskega redarstva, pravne službe, občinskega odvetništva, notranje revizije, proračunskega računovodstva, varstva okolja, urejanja prostora, civilne zaščite, požarnega varstva in urejanja prometa na območju ustanoviteljic SOU OD Mestne občine Novo mesto, Občine Trebnje, Občine Straža, Občine Mirna in Občine Mokronog-Trebelno.

Mestna občina na podlagi in v skladu z zakoni, ki urejajo posamezna področja, kot svoje naloge opravlja še z zakonom določene naloge iz državne pristojnosti, ki se nanašajo na razvoj mesta, ureja javni mestni promet, ureja obratovalni čas gostinskih lokalov na svojem območju, izvaja naloge na področju geodetske službe, zagotavlja javno mrežo gimnazij, srednjih, poklicnih, višjih ter visokih šol na svojem območju, zagotavlja javno zdravstveno službo na sekundarni ravni na svojem območju.

Po zakonu o javnih financah sodi Mestna občina Novo mesto med pravne osebe javnega prava in po pravilniku o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava med druge uporabnike enotnega kontnega načrta.

2. Izhodišča za pripravo zaključnega računa

Po koncu proračunskega leta, ki je enako koledarskemu letu, morajo občine pripraviti zaključne račune in letna poročila svojih proračunov ter pri tem upoštevati strukturo, vsebino in postopke njihove priprave v skladu s predpisi s področja javnih financ.

Zaključni račun državnega oziroma občinskega proračuna je akt države oziroma občine, v katerem so prikazani predvideni in realizirani prihodki in drugi prejemki ter odhodki in drugi izdatki države oziroma občine za preteklo leto. V zaključnem računu občinskega proračuna (v nadaljnjem besedilu: zaključni račun proračuna) so tako prikazane tudi vse spremembe sprejetega proračuna, uveljavljene med izvrševanjem proračuna, ki na podlagi veljavnih predpisov s področja javnih financ vplivajo na dejansko realizacijo proračuna.

Zaključni račun se sestavi za proračun občine in za finančne načrte neposrednih uporabnikov občinskega proračuna. Zaključni račun finančnega načrta neposrednega uporabnika je sestavni del zaključnega računa proračuna. Pri sestavi zaključnega računa proračuna in finančnega načrta neposrednega uporabnika se upošteva členitev, ki je predpisana za sestavo proračuna. Zaključni račun zajema tudi obrazložitev bilance stanja.

Odlok o proračunu za leto 2023

Proračun Mestne občine Novo mesto za leto 2023 je bil sprejet z Odlokom o proračunu Mestne občine Novo mesto za leto 2023 na 28. redni seji Občinskega sveta, dne 26. 5. 2022, objavljen v DUL, št. 12/22.

Pri izvrševanju proračuna so med letom 2023 nastale nove spremembe in okoliščine, zaradi katerih je potrebno v skladu z veljavno zakonodajo sprejeti rebalans za tekoče leto ter s tem zagotoviti podlago za nemoteno izvajanje projektov iz načrtovanih razvojnih programov oziroma izvrševanje tekočega proračuna (izvajanje programov in nalog, ki jih nalaga zakonodaja). Na nekatere spremembe so posredno vplivale tudi nastale gospodarske razmere kot posledice globalnega dogajanja.

Na 5. redni seji Občinskega sveta MONM, dne 20. 4. 2023 je bil sprejet Odlok o rebalansu proračuna Mestne občine Novo mesto za leto 2023, objavljen v DUL, št. 13/23, s katerim je bil sprejet finančni načrt, ki je znašal na prihodkovni strani 65.539.314 EUR in odhodki v skupni višini 70.480.314 EUR.

Proračun za leto 2023 je sestavljen iz naslednjih dokumentov: odlok o proračunu, splošni del proračuna (Bilanca prihodkov in odhodkov, Račun finančnih terjatev in naložb ter Račun financiranja) in obrazložitev splošnega dela, posebni del proračuna in obrazložitev posebnega dela po programski klasifikaciji ter obrazložitev posebnega dela po proračunskih postavkah, načrt razvojnih programov 2023- 2025, obrazložitev načrta razvojnih programov ter kadrovski načrt.

Temeljna ekonomska izhodišča za pripravo proračuna MO Novo mesto za leto 2023 in njihova realizacija

Proračun MONM za leto 2023 je bil pripravljen na osnovi:

- Proračunskega priročnika za pripravo občinskih proračunov za leti 2022 in 2023,
- Zakona o izvrševanju proračunov RS za leti 2022 in 2023 in Zakona o izvrševanju proračunov RS za leti 2023 in 2024
- Globalnih makroekonomskih okvirov oziroma makroekonomskih izhodišč in dokumentov, sprejetih na državnem nivoju,
- Višine povprečnine, določene za leto 2023,
- Realizacije proračuna MONM v letu 2022 in neplačanih zapadlih obveznosti iz leta 2022,
- Zasledovanja ciljev uravnoteženja občinskih javnih financ in sicer z nadaljevanjem ukrepov za zmanjševanje javnofinančnih odhodkov ter z ukrepi na strani prihodkov.

S proračunom je bil zastavljen predviden obseg po ekonomskih namenih, notranji strukturi, obsegu in vsebini proračuna po posameznih programih. Naloge in projekte, ki se financirajo v okviru letnega proračuna, smo opredelili v posebnem delu proračuna posameznega neposrednega proračunskega uporabnika in v letnem načrtu razvojnih programov. Proračun občine upošteva dani makroekonomski okvir, v okviru katerega se določijo fiskalne zmožnosti občine (ocena davčnih in nedavčnih prihodkov). Na podlagi tekočih nalog in razvojnih prioritet občine, je bil določen okvirni obseg in razrez proračuna po ključnih nalogah občine, ki so bile podrobneje opredeljene v finančnih načrtih neposrednih uporabnikov proračuna in predstavljajo za neposredne uporabnike zgornjo mejo pravic porabe.

Pri pripravi in izvrševanju proračuna so se upoštevala načela gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti, sledenje zakonskim obveznostim občine in razvojnim prioritetam ob upoštevanju konkretnih izhodišč ter sprejetih investicijskih obveznosti preteklih let. Javna poraba mora biti: zakonita, gospodarna in učinkovita (načela po ZJF).

V letu 2021 je bil sprejet Zakon o finančni razbremenitvi občin (Uradni list RS, št. 189/20; ZFRO), s katerim se z namenom zmanjšanja izdatkov in povečanja prihodkov občin ter zmanjšanja njihovih administrativnih bremen spreminjajo in dopolnjujejo določbe dvanajstih področnih zakonov.

Skladno z navedenim zakonom tako občine, namesto deleža dodatnih sredstev za financiranje investicijskih projektov, od 1. 1. 2021 prejemajo sredstva za uravnoteženje razvitosti občin. V Zakonu o financiranju občin (Uradni list RS, št. 123/06, 57/08, 36/11, 14/15 – ZUUJFO, 71/17, 21/18 – popr., 80/20 – ZIUOOPE in 189/20 – ZFRO; ZFO-1) so bile črtane oz. dodane nekatere določbe, ki vplivajo na občinski proračun, med drugim;

- sredstva za sofinanciranje investicij iz 21. člena ZFO-1 v višini 6 % skupne primerne porabe občin so bila preoblikovana v sredstva za uravnoteženje razvitosti občin (sredstva se občinam za vsako proračunsko leto zagotovi v višini šestih odstotkov skupne primerne porabe občin);
- se občini zagotovijo sredstva za sofinanciranje uresničevanja ustavnih pravic stalno naseljene romske skupnosti (v višini 3,5 % primerne porabe občine).

Sprememba na socialnem oziroma zdravstveno področju (iz I 2021), kjer ZFRO ureja plačilo zdravstvenega zavarovanja brezposelnim iz državnega proračuna, prav tako se prenaša na državo financiranje družinskega pomočnika in mrliško pregledne službe.

Povprečnina, ki pripada občinam v skladu s sedmim odstavkom 12. člena Zakona o financiranju občin je za proračunsko leto 2023 znašala 700 eur (57. člen ZIPRS2324).

3. Pravne podlage za pripravo zaključnega računa MO Novo mesto

Pri pripravi zaključnega računa občinskega proračuna in zaključnih računov finančnih načrtov neposrednih uporabnikov občinskega proračuna ter letnih poročil proračuna občine ter neposrednih uporabnikov in posrednih uporabnikov občinskega proračuna se uporabljajo naslednji predpisi:

- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18 in 195/20 – odl. US; 18/23 – ZDU-10 in 76/23).

- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07 in 102/10).

- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 133/23).

- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE).

- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 133/23).

- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Uradni list RS, št. 133/23).

- Pravilnik o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu (Uradni list RS, št. 108/13).

- Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS, št. 45/05, 138/06, 120/07, 48/09, 112/09, 58/10, 108/13 in 100/15).

- Pravilnik o poslovanju sistema enotnega zakladniškega računa države oziroma občine (Uradni list RS, št. 76/20 in 82/20 – popr.).

Predpisi s področja javnih financ, računovodstva in drugih področij se uporabljajo tako pri pripravi zaključnega računa državnega proračuna kot tudi pri pripravi zaključnih računov občinskih proračunov. Gradiva so objavljena na spletni strani:

<https://www.gov.si/teme/financiranje-obcin/>

Pravne podlage oziroma predpisi, ki pojasnjuje in opredeljujejo delovna področja neposrednega uporabnika MO Novo mesto se objavljene na spletni strani <https://www.novomesto.si/obcina/obcinski-svet/akti-monm/>

Poslovno poročilo in računovodske izkaze oz. računovodsko poročilo je Mestna občina Novo mesto skladu z 51. členom Zakona o računovodstvu predložila na Agencijo za javnopravne evidence in storitve (AJ PES) 29. februarja 2024.

Neposredni uporabniki proračuna (občinski organi, občinska uprava, krajevne skupnosti, skupna občinska uprava) so sestavili svoje letno poročilo za leto 2023 in ga do 29. februarja 2024 predložili županu.

Na osnovi računovodskih izkazov in poslovnih poročil neposrednih uporabnikov je pripravljen predlog zaključnega računa proračuna Mestne občine Novo mesto za leto 2023, ki ga župan do 31. marca 2024 predloži Ministrstvu za finance.

Župan poda predlog zaključnega računa proračuna MONM za leto 2023 v sprejem oziroma seznanitev Občinskemu svetu MONM. Župan v skladu z 98. členom ZJF predloži predlog zaključnega računa proračuna tudi Ministrstvu za finance, o sprejetem zaključnem računu proračuna na občinskem svetu pa ga samo obvesti.

4. Struktura in vsebina zaključnega računa proračuna

Zaključni račun proračuna občine upošteva strukturo proračuna za preteklo leto. To pomeni, da se mora v zaključnem računu proračuna upoštevati naslednje klasifikacije javnofinančnih prejemkov in izdatkov, ki so bile upoštevane v sprejetem oz. veljavnem proračunu preteklega leta:

- ekonomska (kako oziroma za katere ekonomske namene se uporabljajo sredstva),
- funkcionalna (za kaj se uporabljajo sredstva),
- institucionalna (kdo uporablja sredstva),
- programska (na podlagi Pravilnika o programski klasifikaciji izdatkov občinskih proračunov).

Zaključni račun proračuna Mestna občine Novo mesto za leto 2023 je pripravljen v skladu z Navodilom o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07 in 102/10).

Zaključni račun proračuna Mestne občine Novo mesto za leto 2023 tako sestavljajo:

Izkazi zaključnega računa proračuna:

- **splošni del zaključnega računa**
- bilanca prihodkov in odhodkov,
- račun finančnih terjatev in naložb,
- račun financiranja,

● **posebni del zaključnega računa proračuna:**

- realizirani finančni načrti neposrednih uporabnikov.

V splošnem in posebnem delu zaključnega računa proračuna je potrebno prikazati:

- sprejeti proračun preteklega leta,
- veljavni proračun preteklega leta,
- realizirani proračun preteklega leta,
- primerjavo med realiziranim in sprejetim proračunom preteklega leta
- primerjavo med realiziranim in veljavnim proračunom preteklega leta,

V posebnem delu zaključnega računa proračuna se prikažejo realizirani finančni načrti neposrednih uporabnikov, oziroma skupin neposrednih uporabnikov, upoštevaje institucionalno klasifikacijo proračuna (neposredne uporabnike proračuna), za katerega se zaključni račun proračuna pripravlja.

Obrazložitve zaključnega računa proračuna zajemajo obrazložitve:

- **splošnega dela,**
- **posebnega dela:**
 - poročilo o realizaciji finančnega načrta neposrednega uporabnika in letni izvedbi načrta razvojnih programov,
 - poslovno poročilo neposrednega uporabnika, ki vključuje poročilo o doseženih ciljih in rezultatih,
- **realizacije letne izvedbe načrta razvojnih programov** (poročilo o izvedbi letnega načrta oziroma plana razvojnih programov neposrednih uporabnikov)
- **podatkov iz bilance stanja,**
- **upravljanja denarnih sredstev sistema enotnega zakladniškega računa.**

Pomen izrazov pri pripravi zaključnega računa:

Sprejeti proračun je proračun ali sprememba proračuna ali rebalansi, ki jih je za preteklo leto sprejel občinski svet.

Veljavni proračun je sprejeti proračun za preteklo leto, ki so mu dodane spremembe proračuna po njegovem sprejemu na podlagi določb Zakona o javnih financah oziroma določb odloka, s katerimi je bil sprejet občinski proračun, in sicer spremembe zaradi prerazporeditev sredstev in vključitve namenskih prejemkov in izdatkov v sprejeti proračun (38. in 43. člen Zakona o javnih financah). V primeru Mestne občine Novo mesto pomeni to za leto 2023 sprejeti proračun z upoštevanjem prerazporeditev.

Realizirani proračun je proračun, ki predstavlja dejansko realizirane prihodke in druge prejemke in dejanske realizirane odhodke in druge izdatke v preteklem proračunskem letu, tudi z vključenimi odhodki splošne proračunske rezervacije, ki so dodeljeni na posamezne proračunske postavke, po kontnem planu.

Neposredni uporabniki: župan, občinski svet, nadzorni odbor, občinska uprava, krajevne skupnosti, skupna občinska uprava občin Dolenjske.

5. Predložitev, sprejemanje in poročanje zaključnega računa občinskega proračuna

Pravilnik o predložitvi zaključnih računov občinskih proračunov (Uradni list RS, št. 157/22) določa predložitev predlogov zaključnih računov občinskih proračunov in sklepov o sprejetih zaključnih računih občinskih proračunov Ministrstvu za finance. Župani občin posredujejo

predlog sklepa o sprejemu zaključnega računa proračuna občine, splošni del zaključnega računa, posebni del ter obrazložitev zaključnega računa občinskega proračuna, do 31. marca tekočega leta na elektronski naslov Ministrstva za finance:

obcine-zakljucniracunproracuna.mf@gov.si

V skladu z določili 98. člena Zakona o javnih financah župan predloži predlog zaključnega računa občinskega proračuna občinskemu svetu v sprejem do 15. aprila tekočega leta. Zaključni račun občinskega proračuna sprejema občinski svet po postopku, določenem v občinskem Statutu.

Na podlagi omenjenega Pravilnika, po sprejemu zaključnega računa občinskega proračuna na občinskem svetu, župan posreduje sklep (ki ga je sprejel občinski svet) ministrstvu, pristojno za finance in sicer v 30 dneh po njegovem sprejemu, na enak način kot predloži predlog zaključnega računa proračuna.

Dokument, s katerim je občinski svet sprejel zaključni račun občinskega proračuna se objavi v uradnem glasilu, ki ga uporablja občina. Splošni in posebni del zaključnega računa proračuna občine, poročilo o izvajanju NRP ter dodatne obrazložitve s prilogami se objavi na spletnih straneh občine.